

de Geldersche geslachten *Van Hoeclum, Witten, Schrassert* e. a. komt voor het verhaal eener erfeniskwestie tusschen de families *Bentinck* en *Rijtesel*.

Op de bladzijde voorafgaande aan den tekst zijn de gekleurde wapens geplaatst van „Henrick Bentinck op den Leuwenburgh, Drost van Veluwen, Rigter van Arenhem en Veluwensoom” en van „juffer *Ermgart van den Anxtel* ¹⁾), Syn EdelGeb. tweede Huysvrouw. Het wapen *Bentinck* vertoont in vier kwartieren: 1 in blauw het zilveren ankerkruis; 2 in zwart een zilveren staande lanspunt; 3 schuingeviorendeeld van zilver en rood; 4 in goud een dubbele adelaar van zwart. Het wapen *Van den Anxtel*, eveneens gekwartilleerd, vertoont in 1 in rood een zilveren ankerkruis, 2 in goud een zwart hartschild omgeven door 8 roode merletten, 3 in goud een halve ezel van zwart, in den bek een distel met 2 bloemen, 4 in rood een zilveren faas, boven vergezeld van 3 rozen van zilver.

In margine van de tekst staat ergens: „Met de hant van *Reyner Schrassert*.” Deze Dr. *Reyner Schrassert*, zoon van *Otto Schrassert* en juffer *Elberta van Steenler* en geboren 23 Mei 1584 „als de ouders tot Amersfoort gevlucht waeren”, trouwde 3 Febr. 1613 in de Broerkerk te Arnhem met juffer *Megtelt Schaeff*, dochter van wijlen Hopman *Hans Schaeff* (in leven gouverneur van Rijnberck en daar 29 Sept. 1598 aan de pest overleden). De moeder der bruid was *Clementia* dochter van den drost *Henric Bentinck* en van *Ermgart van den Anxtel*, met wie *Schaeff* 18 April 1587 was getrouwd. Uit dat huwelijk was op „Vrijdagh voor Middenvasten 1592 *Megtelt Schaeff* geboren, volgens aantekening „met de eijgen handt van salige Hopman *Schaeff* agter den Biebel van Marten Luyter.”

Zij was dus een kleindochter, haar man Dr. *Reyner Schrassert* een aangehuwde kleinzoon van *Henric Bentinck* van wien straks sprake is *Clementia Schaeff* hertrouwde met Ritmeester *Abraham Panny*, uit welk tweede huwelijk in 1604 „des Vrijdaghs quateremper in de Vasten” een dochtertje geboren werd, *Ermgart*. De moeder overleed kort daarop, 10 Nov. 1604 en „leyt met haer man tot Arenhem in de moederkercke (Broerkerk?) begraven.”

Thans volge het verhaal uit het handschrift. De pagineering is aangegeven met (1), (2), en (4). Op bladzijde 3 staat het genealogisch overzicht.

(1) Aengaende de family der *Rijteeles* (*Rijtesels*).

Philips van Rijtesel heeft naagelaeten vier stamhuysen.

Eerstelijck op 't principale huys genaemt *Eesenbagh* woont *Coenraet van Rijtesel* en daertoe gehoren vier en veertigh dorpen waervan *Coenraet Rijtesel* negen dorpen is gebruyckende en syn vrye erfgoederen die op dogteren mogen erven.

Nogh eene behuysingh genoem *Lodowigseck* (in margine: anders *Lubbenseck*) en ongeveer een ofte twee mijlen van *Roetenbagh* ofte *Rottenburg* heeft tegenswoordigh *Coenraet Rijtesels* broeder genaemt *Jurrien Rijtesel*; deselve is sonder lijfserven gestorven, doe ist huys en goederen geerft op *Coenraet Rijtesel*: en soo men verstaet ist selve goet en huys een Hessens land-

graven leen: als sij sustineeren, dan daer nae moet men beter vernemen.

Nogh een huys genoemt *Stockhuysen*, nogh insgelijx een genoemt *Luytenbach*: mede bij *Coenraet van Rijtesel* en den sijnen gebruyckt: daer toe een steetje behoort: genoemt als 't voorseyde huys, welk huys en steetie in pantschap genomen is bij die van *Rijtesel* van den Abt van *Volla* en daer op geleyt een goede somme penningen welke penningen ook deylbaer syn.

(In margine: Hier onder stont met een andere hant:)

Anno 1548 den 22 Februarij schrijft *Henrick Bentinck* aen sijn broeder *Willem Bentinck* dat *Lucas* is geweest bij onsen swager *Johan Rijtesel* de welke de broeder is van *Jurrien Rijtesel* toe *Lodowichsecke* en heeft veel met hem gesproken en heeft *Lucas* goet cier gemaect en bekend dat hen bijden Erfgoederen aengestorven sijn: insgelijx dat salige *Harmen Rijtesel* dewelke in *Vranckrijck* is doot gebleven hem wel geseght hadde dat de goederen hem aengestorven waeren daer nogh om gedaen wolde werden van etlijke van adel in *Neerlandt*. Hadde ock geseyt soo de broeders van *Bentinck* goet bescheyt en bewijs uytbrengen konden, daer toe nader te sijn als sijlyuden, wolde sich alsdan der gebruike (?) gerecht (?) holden en doen wat recht weer, sij werde des rechts nich meer ontwassen als wijrlyuden.

(²) (In mergine: Met de hant van *Reijner Schrassert*).

Casus schijnt dese te wesen. Dat *Philips Rijtesel* in sijn leven als men verstaet erfmarcschalk des lands van *Hessen* dewelke is getrouwt aen *Juffr. Iburgh van Holtorp*, woonagtigh int lant van *Guligh*, gelijck ick van mijn grootvaeder van deselve egteluyden noch besegelde brijven gehadt hebbe, de ene beginnende: *Wir Philips Reydesel und Yburg syn huysvrouw* eyndigende geboren (lees: gegeven) int jaer onses heren 1492 auf den H. *Eschsdach*, den anderen beginnende: *ICK Pieter van Buckel* doe kont sooals de voorseyde *Philips van Rijtesel*: eyndigende: aldus gegeven in den jaere onses Heren 1492 op den dagh invocavit in de vasten, welke brijven salige *Henrick* en *Wilhem Bentinck* van hare nig *Margarita van Berensauw* wed. van *Hal zu Disternier* en hare suster *Catharina van Efferen* genaemt *Hal zu Mulsenrat*, hebben bekomen op den 22 Februarij 1583 onder belofte van de selve brijven haer weder te geven en soo sij in 't landt van *Hessen* ijts kosten wijtrigten haer souden mededeylen, doch naderhant heeft de selve *Catharina van Hal* voors^t. coram Notario daervan gere-nuntieerd A^o 1583 en nogh in de kosten willen contribuieren, nogh vant gene sy winnen ijts genieten.

Die voerseyde *Philips Rijtesel* en *Yburgh* hebben tsamen geprocreeert een soon, soo men meent *Harmen Rijteesel* en een Dogter *Canda van Rijdesel* en syn alsoo samen int land van *Gulick* gekomen met den Ceurvorst van *Cuelen* die te voren landgraef van *Hessen* was: circa annum 1490 en aldaer gewoont op des voorseyde *Iburgs* oude woninghe.

Canda van Rijtesel is aldaer getrouwt aen *J^r Carstyen van den Anxtel* bij welke sy geprocreeert heeft een soon gen^t *Marten van den Anxtel* en een dogter *Margarita van den Anxtel*: midlerwijl de voorseyde *Marten Rijdesel* broeder van de voors. *Carda van Rijdesel* sijn syne vaderlijke goederen int land van *Hessen* heeft bescreyt (?) en alsoo deselve endelijck sonder egte ge-

¹⁾ D'Ablaing van Giessenburg in zijn „Ridderschap van Veluwe” bl. 71, noemt haar *Ermgard van Amstel*, dr. van Marten, en Elisabeth van Wisch.